

ارتش] که دارای اندیشه‌ی کلاسیک و سنتی بود، زمین شمال فکه را برای انجام عملیات پیشنهاد می‌کرد. براساس این دیدگاه، تصرف ارتفاعات خم‌رین و ادامه‌ی حمله از طریق جاده‌ی «بزرگان» به سوی پل غزله، زمینه‌ساز حمله به العماره خواهد بود. پس از آن‌که عملیات والفجر مقدماتی نتوانست به اهداف موردنظر دست یابد، دیدگاه کلاسیک [متعلق به ارتش] انجام عملیات بر روی منطقه‌ی شمال فکه را مطرح کرد و بر روی این راه‌کار اصرار ورزید و بدین ترتیب، عملیات والفجر ۱ در دستور کار قرار گرفت. از دیگر دلایل انتخاب این منطقه برای عملیات، عارضه‌دار بودن زمین، لزوم تصرف ارتفاعات سرکوب و تحمیل خط پدافندی در دشت به دشمن و هم‌چنین، امکان انهدام دشمن بر روی ارتفاعات بود. عارضه‌دار بودن زمین منطقه، موجب می‌شد تا نیروهای پیاده‌ی خودی بتوانند بر روی آن به راحتی مانور کنند. در مقابل، نیروهای زرهی دشمن با محدودیت مواجه می‌شد و هم‌چنین امکان ادامه‌ی جنگ در روز نیز میسر بود.

«...دشمنان انقلاب ما، ایران را محبوس کرده‌اند داخل یک قفس، و دور تا دورش را، محاصره کرده‌اند؛ محاصره‌ی اقتصادی، سیاسی و نظامی، از زمین و هوا و دریا... افغانستان را ندیدید؟ وضع عراق را هم که می‌بینید! از همه طرف، ایران را در حلقه‌ی محاصره قرار داده‌اند و ما را توی یک قفس حبس کرده‌اند تا دم به دم، حلقه‌ی محاصره را تنگ‌تر کنند و آخرش، این انقلاب را، ساقط کنند. شما آیا می‌گذارید این انقلاب ساقط بشود؟!»^۲

۴۵ روز پس از پایان والفجر مقدماتی و در جهت تکمیل این عملیات، طرح دیگری ارائه شد. در بحث‌هایی که قبل از عملیات والفجر مقدماتی برای انتخاب منطقه‌ی عملیاتی صورت گرفته بود، از سوی فرماندهان ارشد سپاه و ارتش دو دیدگاه مطرح شد: براساس دیدگاه اول [که متعلق به سپاه بود]، نیروها بایستی در جنوب فکه و زمین‌های رملی وارد عمل می‌شدند. این دیدگاه به دلیل برتری توان تسلیحاتی و تجهیزاتی دشمن، همواره مناطقی را برای عملیات پیشنهاد می‌کرد که کمبود توان نیروهای خودی را جبران کند. از این رو، چنین تصوّر می‌شد که وجود زمین رملی در جنوب فکه موجب می‌شود دشمن گمان کند از این محورها حمله‌ای صورت نخواهد گرفت. در واقع این دیدگاه، به چگونگی درگیری و انتخاب منطقه‌ی نبرد به صورت غیرسنتی می‌نگریست. دیدگاه دوم [متعلق به

دارند؛ مثل «تاکتیک»، «استراتژی»، «سرپل» و از این قبیل اصطلاحات، در قالب یک مجموعه‌ی چند صفحه‌ای توسط قرارگاه خاتم برای فرماندهان تهیه شد که محرمانه هم باشد، تا زبان مشترکی از آن شکل بگیرد. به احتمال زیاد، برادران حوصله‌ی خواندن آن را دارند، اما بارها جزواتی در سپاه منتشر شده، که عیناً از کتاب‌های تعلیماتی ارتش برداشته شده و حتی کلمه‌ی افسر و سرباز هم از آن حذف نشده، که جزوه‌هایش هم موجود است. زبان واحد از این‌جا به دست نمی‌آید. اگر به سپاه منطقه ۱۰ تهران برویم، طاقچه‌های آن‌جا پر از کتاب‌ها و جزوات آموزشی برادرهای ارتش است. ما بعضی نیروها را به سپاه منطقه ۱۰ تهران فرستادیم که برای اطلاعات عملیات آموزش ببینند، آن‌ها وقتی به منطقه برگشتند، برخوردشان طوری بود که اصلاً با جبهه جور در نمی‌آمد، هر چه هم ما می‌خواهیم زبان جبهه را به آن‌ها حالی کنیم، می‌گویند شما تشکیلات ندارید و...

الآن درد ما این است. باید در این زمینه یک فکر اساسی کرد. اگر الآن شما به سپاه تهران تشریف ببرید، آن‌جا پر از کتاب‌های تعلیماتی ارتش است. آن هم کتاب‌هایی که اصلاً با تفکر ما جور در نمی‌آید. از این سه سال جنگ و این همه خونی که داده شده، حتی یک صفحه جزوه‌ی تعلیماتی هم، تهیه نشده است. این یکی از مشکلات جدی ماست... اگر ما جزوه‌ی واحدی بنویسیم، یک زبان واحدی هم پیدا می‌کنیم.»^۳

شکست تلخ عملیات والفجر مقدماتی، باعث شد تا فرماندهان ارشد سپاه و ارتش درصدد برآیند هر چه سریع‌تر، طرحی برای اجرای یک عملیات مشترک در شمال منطقه‌ی عملیاتی فکه‌ی جنوبی را، در دستور کار خود قرار دهند. هم‌زمان، همت نیز هم‌چون دوران پس از عملیات رمضان، برگزاری جلسات سخنرانی توجیهی پی‌درپی، هم برای رزمندگان بسیجی و هم برای کادرهای سپاهی تحت امر خود را، در پیش گرفت. با شکوه‌ترین این سخنرانی‌ها شاید، بیانات او در جمع نیروهای کادر لشکر ۲۷ محمد رسول الله (ﷺ)، به فاصله‌ی چهار روز مانده تا آغاز عملیات والفجر ۱ باشد، که آن را در زمین صبحگاه پادگان دوکوهه، ایراد کرد. او در بخشی از این سخنان، با لحنی دردمند و بصیرتی حیرت‌انگیز، خطاب به حاضرین در مراسم گفت:

شکست تلخ عملیات والفجر مقدماتی، باعث شد تا فرماندهان ارشد سپاه و ارتش درصدد برآیند هر چه سریع‌تر، طرحی برای اجرای یک عملیات مشترک در شمال منطقه‌ی عملیاتی فکه‌ی جنوبی را، در دستور کار خود قرار دهند.

هم‌زمان، همت نیز هم‌چون دوران پس از عملیات رمضان، برگزاری جلسات سخنرانی توجیهی پی‌درپی، هم برای رزمندگان بسیجی و هم برای کادرهای سپاهی تحت امر خود را، در پیش گرفت

۲. نوار کاست صوتی «نبرد بی‌پایان»، خطابه‌ی تحلیلی شهید همت پیرامون چالش آمریکا با انقلاب اسلامی ایران، ۱۶ فروردین ۱۳۶۲، پادگان دوکوهه، محصول معاونت فرهنگی سپاه محمد رسول الله (ﷺ)، تاریخ تکثیر: فروردین ۱۳۸۳، تهران.

۱. متن منتشر نشده‌ی نوار جلسه‌ی فرماندهان سپاه پس از خاتمه‌ی عملیات والفجر مقدماتی، ص ۱۹.